

הלכות ציצית סימן יג

יג דיני ציצית בשבת, ובו ג' סעיפים:

א ארבע ציציות מעכבין (א) זה את זה, שכל זמן שאין בה כל הארבע אינה מצניצת בהלכתה, **ב** דהיינו ציצית בשבת (ב) לרשות הרבים בשבת (ב) [א] (ג) חוב הטאת (ועיין לקמן סימן שא סעיף לח): **ב** אם היא מצניצת בהלכתה (ד) מותר (ז) [ג] לצאת בה לרשות הרבים, בין (ג) טלית קטן בין טלית גדול, אפילו בזמן הזה שאין לנו (ה) תבלת: (רק שלא יהא מנח לו (ד) (ו) על כתפיו) (דברי ר"ן ור"י פ' חבית דף סב ע"א). (ומוקמינן לטלית אהזקתה שהוא מצניץ בהלכתו, ואין צריך לברקו (ס) (ז) *קדם שצא בו) (דברי תשובת הרא"ש כלל ב ותשובת הרמב"ן סימן רט ובבליבו בשם הרמב"ם פרק ט מהלכות שבת): **ג** אם נודע לו (ח) בשבת (ט) כשהוא בכרמלית שהטלית שעליו (י) פסול, לא יסרינו מעליו עד

א מנחת כח ב שם לה ג תשובת הרא"ש כלל ב ותקדמי פסק ככ דקטע ד מנחת לו לדעת המ"מ והרמב"א

באר היטב

שלא ילך ד' אמות, דאין דין ד' אמות אלא להולך בלא ציצית: (ב) **חוב הטאת**, דתרי משוי. וא"ל דבטל לגבי בגד, דחשיבי הם לגבה, שדעתו להשלים עליהם, כ"י בשם התוס'. לפ"ז, אם נסקקו כל הד' ציצית ולא נשפיר בהם כדי עניבה, דנודאי עשה אחרים תחתיהם, בטלים הם לגבי בגד ומותר לצאת בהם בשבת. ט"ו ע"ת: (3) **לצאת בה לר"ה**, אפילו בליה דלאו זמן ציצית הוא, משום דגוי הוא לבגד, כ"י ס' יח. ועין בתשובת מהר"ל ס' קלח: (א) **טלית קטן**, בתשובת רמ"מ סימן קי מפלפל אם רשאי לצאת לבישתו בחל, דאז לא תרי דרך מלבוש אלא משוי, עין ס' שא: (ס) **קדם שצא**

שערי תשובה

[ב] **חוב הטאת**, עכ"ט. ועין בב"י ובמ"ב שכתבו שלדעת הרמב"ם אין לחושין מנח מן התורה, ואם נפסק חוט אחר פסול מדרבנן, ויש להספק בצא בשלית זה לר"ה אם חוב הטאת, ע"ש באר"י: [3] **לצאת**, עכ"ט. ועין בש"ב יצקב סימן ה דבארבע נפשות של משי עם ציצית יש להחמיר לילך בו בשבת אפילו בעיר שלא עשו חקון העירוב לטלטל בתוכה, ועין לעיל ס' י באש"ל אברהם הכיאו קצת פאריכות. ועין בשו"ת בית אפרים חלק א"ח סימן לו לענין דין וה"ו אם מביאות התפליין לדרך הסוף משני צדדים יש להם דין ר"ה. ועין בשו"ת אורח סי' נח דבריה אין נדחה משני כד' נפשות קטן שאין בו שעור הכתוב בס' טז: (7) **על כתפיו**, שלא כדרך לבישתו בחל, דאז לא תרי דרך מלבוש אלא משוי, עין ס' שא: (ס) **קדם שצא**

באר הלכה

דנוקא אם נפסק החוט למעלה מחליא ראשונה, דאי לאו הכי מפסל⁽¹⁷⁾ משעם דהא קניא לן קשר עליון (הוא הקשר השני מהתמשה קשרים שאנו עושין) דאורניתא, וכנה דמנחק חוט אחר חשיב כאלו מפסק הקשר, כדמוכח במנחות לט ע"ב בתוספות ד"ה כדי לענבם, ע"ש. ויותר מזה נוכל להוכיח לענינו לכאורה מהסוגיא שם לדעת רש"י, דצריך גס-בן שיצא מטהו מעט יותר למעלה מהחליא ראשונה, דהינו לערך כדי עניבה (על-פל-פנים על חוט אחר לדעת הר"ף והרמב"ם כמו שכתב בבית יוסף). דאי לאו הכי אמרינן שבדורא לבסוף יצחק הקשר; ואפשר שיש לחלק קצת מהסוגיא⁽¹⁸⁾, וצריך עיון⁽¹⁹⁾: * **קדם שצא בו**, עין במשנה ברורה מה שכתבנו לענין בדיקה בשבת. ואולי טעם המנהג הוא משום דלמה יועיל הבדיקה, דאפילו לא ימצאם כראוי יתנה מטר

א (א) זה את זה, שכלם הם מצוה אחת, ואם נחסר לו אפילו ציצית אחת הרי כלא הטיל בה כלל, (ב) ובטל לגמרי העשה דציצית: (ב) **לרשות הרבים**, ולכרמלית אסור מדרבנן. והוא דרין (3) לכל שאר פסולים, כגון שתינה הבגד (א) סתום רבו, או שהיו הציצית עשוין שלא במקומן, למעלה מג' אצבעות או למטה מקשר אגודל, וכל כהאי גוונא, או שתינה ארבע-כנפות (7) קטן משעור הכתוב בסימן טז עין שם⁽¹⁾, בכל אלו אסור לצאת בהן אפילו לכרמלית מדרבנן⁽²⁾, וכגד שפתוח חציו בצמצום, עין לעיל בסימן י במשנה ברורה סעיף-קטן כז: (ג) **חוב הטאת**,

דהרי משוי מחמת הציצית הנוטרים, ואינם בטלים לגבי בגד, דהוסי ציצית חשיבי הם ולא בטילי. ואפילו אם אותם הציצית גס-בן פסולים הם, מכל מקום (ס) כל שנמצא בהם איזו חוטינן כשרים, דעתו עליהם וחשיבי ולא בטילי⁽³⁾; אם לא שנפסקו כל חוטי הארבע ציצית (ו) ולא נשאר בהם כדי עניבה, דאז בטלים הם להבגד⁽⁴⁾. על-פנ (ו) אם נודע לו דבר זה בשבת כשהוא הולך ברשות הרבים, אין צריך לפשט טליתו⁽⁵⁾: **ב** (ד) **מותר לצאת**, אפילו (ח) בליה דלאו זמן ציצית הוא, משום דגוי הוא לבגד. ואפילו בטליות של שאר מינים, אפילו להפוסקים לעיל בסימן ט סעיף א דחייבין רק מדרבנן, מכל מקום גוי בגד הוא פיון על-פל-פנים מתיב בהן בתורת רבאי, ואינו דומה לבגד שחציו פתוח וחציו סתום דפסק בשלחן-ערוך לעיל בסימן י סעיף ז, דאין יוצאין בו בשבת, דהתם חייבו הוא רק מצד ספק⁽⁶⁾ [פמ"ג ו' אהר"ה], דלא כהש"ב יעקב. אח"כ מצאתי שגם הע"ת כתב בפשיטות משמע: (ז) **תבלת**, דהא קניא לן, דהתבולת והלבן אין מעכבין זה את זה, דכתיב וראיתם אתו, אבל תנא וראיתם משמע: (ו) **על כתפיו**, דאז לא תרי תכשיט אלא משוי, דאין זה דרך לבישתו בחל: מיהו (ט) אם מתקשר רב גופו⁽⁸⁾, ועין לקמן בסימן שא סעיף ל מה שכתבנו בזה⁽⁹⁾: (ז) **קדם שצא בו**, פיון שברקו בבקר בעת שהיה מברך על הלבישה ונמצאו שלמים, תו אין רגיל לפסק בזמן מועט כזה אפילו הסירו בינתים מ"א⁽¹⁰⁾. ומוכח מזה דבשבת גס-בן צריך לברק הציצית⁽¹¹⁾, וכן כתב הפ"ח בפרוש בסימן ח, והעולם אין נוהגין בזה. ועין בבאר הלכה: **ג** (ח) **בשבת**, ואם ידע מאתמול ושכח להטיל בו ציצית, נראה גס-בן דלא קנסינן לה, ונראה מלקמן בסימן שנה"ה סעיף ג בהג"ה היבא דשכחו ולא ערכו, עין שם [מחודשו רע"א]: (ט) **כשהוא בכרמלית**, הוא מקום ששם אין אסור טלטול רק מדרבנן, ולכך אין צריך להסיר, דכבוד הכרית דוחה אסור דרבנן; ואף-על-גב (י) הציצית מצות עשה דאורניתא, ודאורניתא לא דחיינן מפני כבוד הכרית, מכל מקום שרי, דלא אמרה תורה לא תלבש בגד בלא ציצית, רק מצות עשה להטיל בו ציצית, וכיון שאין יכול להטיל בו ציצית בשבת אין עובר מצות עשה, ואין עליו רק אסור דרבנן, ולכך התר מפני כבוד הכרית ואין צריך לפשט הטלית; אבל ברשות הרבים שהוא מן התורה, צריך לפשט בין בטלית גדול ובין (יא) בטלית קטן, ואפילו אם ישאר עומד ערם על-ידי זה, שאין כבוד הכרית דוחה אסור דאורניתא כזה בכל גוונא⁽¹²⁾, ולקמן בהלכות שבת א"ה יתבאר: (יב) **דיש מחלוקת** אם בזמן הזה יש לנו דין רשות הרבים או לא. ונראה, דאם הגדיל הוא שלם והפסול הוא רק בענף, נוכל לצרף לזה דעת הר"י לעיל דמשכיר, ואין צריך לפשטו תפך, רק ימחה לילך לביתו: (י) **פסול**, ורצה לומר (יג) בין שנפסק לו גם כן הטלית ונעשית בת שלש וכו' שנפסק לו אחת מציציותיו לכה, ואפילו (יד) היה כבר פסול בשעה שצא מביתו, בין דבשעה שקלבו (טו) לא נודע לו, לא קנסינן לה, דגדול כבוד הכרית, (טז) ואפילו בטלית גדול שלנו שאין אנו נוהגין ללבש

שער הציון

(ב) כ"ח. והוספתי תבת לגמרי לטריץ בנה קלישת הפרימגדים עליו דלך' ישמעאל נמי מכבול כזה המצוות-עשה, ע"ש: (3) פרימגדים בשם רש"י: (א) לעיל בסימן י סעיף ז: (7) פרימגדים: (ס) הפרימגדים והשלחן-ערוך של הגר"ז בשם הרמב"ם: (1) ט"ו: (1) אליה רבה בבאר דברי הש"ו: (8) בית יוסף ומגן אברהם והסקמת אחרונים, עין פשוט נכח הגדולה: (ט) ט"ו בסימן שא ואצרות-החיים: (י) מגן אברהם בשם המרדכי: (יא) שו"ע הגר"ז. ופשוט הוא, דלא דמי למה ששמתיין לקמן בטלית קטן דהוא גנאי גדול, דהבא הלא הוא אסור דאורניתא של קום ועשה משום משא דציצית: (יב) פרימגדים: (יג) פן מוכח מאחרונים: (יד) בית יוסף: (טו) פרימגדים: (טז) בית יוסף ומגן אברהם:

הַלְכוּת צִיצִית סִימָן יג

ביאורים ומוספים

מן הראשונים, שמה שאין החוטים בטלים אין זה משום שדעתו עליהם ועומד להשלימם, אלא מחמת חשיבותם, שהרי של מצוה הם. וכתב שם שיש כמה נפקא מינות בדבר.

טעם נוסף לכך שאין החוטים בטלים לבגד, כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ה סי' יח על סלי"ח) שמה שנאמר בגמרא 'הני חשיבין', הכוונה בכך היא שכיון שמוכרח להוציא את החוטים הפסולים כדי לתלות במקומם את הכשרים, הרי הם חשובים מצד המקום שבו הם מונחים. וסיים, שלהלכה יש לחוש לכל השיטות, הן לשיטת רוב הראשונים שהחוטים חשובים מחמת שדעתו להשלימם ולכן אין החוטים האלו בטלים, והן לשיטת הראשונים שכל חוט החשוב מצד עצמו אינו בטל וכדין ציצית החשובה מצד המצוה, והן לפי מה שביאר שכל חוט שצריך להסירו חשוב הוא מחמת מקומו ואינו בטל.

4) ואף אם נפסק חוט אחד באופן שאין בשני ראשו כדי עניבה, ובשאר שלשת החוטים נשאר כדי עניבה, או אפילו אם יש בשאר החוטים שיעור ארבעה גדולין מצד אחד, ובצד השני לא נשאר שיעור ארבעה גדולין, כתב החו"מ (או"ח סי' ג ס"ק כט) שכיון שצריך להוסיף להם חוט אחר, חשוב הדבר כעשייה חדשה, ואין להכשירם שהרי פחותים הם מהשיעור הנצרך לטלית, ומשום כך בטלים הם לבגד ומותר לצאת בו לרשות הרבים.

[משנ"ב שם]

על-פני אם נודע לו דבר זה בְּשֶׁבֶת קְשָׁוָה הוֹלֵךְ בְּרֵשֶׁת הַרְבִּים, אין צריך לפשט טליתו.⁽⁶⁾

5) והוסיף הא"ר שם, שכל זה הוא דוקא ברשות הרבים ומשום כבוד הבריות, שאם לא כן אסור ללבוש טלית זו משום ביטול מצות ציצית.

[משנ"ב ס"ק ד]

מִקָּר לְצִיָּאתוֹ⁽⁶⁾ וכו', דְּהֵקָם חֵיבוֹבֵי הוּא נֶקֶד מְצַד סֶפֶק.⁽⁷⁾

6) ובגדר היתר היציאה בציצית בשבת, כתב בשו"ת אגרות משה (אה"ע ח"ד סי' ט אות ג) שאינו משום שהמצוה דוחה את איסור השבת, שהרי אין מצוה לילך בשבת ברשות הרבים, אלא הגדר הוא שמחמת המצוה נעשית הציצית צורך הבגד ונחשבת כחלק ממנו.

7) והחו"מ כתב (או"ח סי' ג ס"ק כח) שהדבר צ"ע, שהרי לא רק המצוה עושה שהיה החוטים טפלים לבגד, אלא כל שיש לבגד צורך בדבר הרי זה מנני הבגד ותכססיו ובטל לבגד, וכיון שצריך להטיל את חוטי הציצית בבגד מחמת הספק, חשובים החוטים כצורך הבגד ובטלים לבגד ויוצאים בהם בשבת, ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' ז) תירץ, שציצית נחשבת לפני הבגד רק לפי ראות עיני האנשים שהיא המצוה, ולכן בבגד שחציו פתוח וחציו סתום שיש אנשים שיראה להם כבגד שפטור מציצית, אינם נוי לבגד ואסור לצאת בו. ודעת הגר"ש אויערבך (ש"ש פ"ח ה"ע קמח) שיתכן שאף השו"ע סובר כדברי החו"מ, ומה שפסק שבגד שספק אם הוא חייב בציצית אין לצאת בו בשבת, אין זה אלא כשדעתו לשנות את הבגד לאופן שיתחייב בו דאי בציצית, ולכן במצבו כעת אין לו צורך בציצית ואין זה חלק מהבגד, וכיון שדעתו להשתמש בחוטי הציצית לאחר שישנה את הבגד אין הם בטלים לבגד, וראה שם עוד מה שכתב לדון בזה [וכעין זה כתב בשו"ת

המשך במילואים עמוד 5

[ביה"ל ד"ה יש לסמן]

אף נראה דווקא אם נפסק החוט למעלה מחליא ראשונה, דאי לא הכי מפסל⁽¹⁷⁾.

17) והחו"מ (או"ח סי' ג ס"ק ו) הסתפק באופן שנפסק החוט הכורך [דהיינו הגדיל] בחוליא הראשונה, האם יש להכשירו מדין גרדומין.

[ביה"ל שם]

ואפשר שיש לחלק קצת מהסוגיא⁽¹⁸⁾, וצריך ציון⁽¹⁹⁾.

18) ובביאור החילוק כתב החו"מ (שם ס"ק יג), שכיון שסוף סוף הקשר השני נשמר על ידי החוליא השניה והקשר השלישי, אם כן נחשב לקשר טוב שאינו עומד להתפרק.

19) והחו"מ (שם) כתב שפשוט שכשר, שהרי אף לשיטות שקשר עליון הוא הקשר השני, ודאי שהקשר הראשון חשוב כחיבור לבגד, ולעולם הקשר השני אינו אלא לשמור על הכריכה הראשונה, וכאן אפשר להחשיב את החוליא הראשונה והשניה כחוליא ארוכה, והקשר השלישי כקשר שני.

סִימָן יג

דיני ציצית בשבת

[משנ"ב ס"ק ב]

או שְׁהִיָּה אֲרֻבֵּי-כַנְפֹּת קָטָן מְשֻׁעָר הַכְּתוּב בְּסִימָן טז עֵין שְׁמ"א⁽¹⁾ וכו', אֶפְסֹל לְכַרְמְלִית מִדְּרַבְנָן⁽²⁾.

1) והחו"מ כתב (או"ח סי' ג ס"ק כח), שכיון שאינו עומד להסיר את הציציות מהבגד, שתכסיסי הבגד הן ונח לו בהן שנראה על ידן כלובש ציצית, אינו נחשב כנושא משאוי ומותר לצאת בהן.

ולענין יציאת קטן בטלית קטן שאין בה שיעור החייב בציצית, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' ו אות יג) שכיון שיש בכך מצות חינוך, נמצא שההוצאה היא לצורכו של הקטן, ואין בכך שום חשש.

2) ולענין המחמיר על עצמו משום חומרא בעלמא שלא לטלטל בשבת במקום שמן הדין מותר לטלטל בו, כתב בשו"ת האלף לך שלמה (או"ח סי' ו) שיכול להתנות בשעת קבלת החומרא שאינו מקבלה על עצמו כלפי בגד של ציצית שחושש שאין בו שיעור. עוד כתב שם, שכשלושב בגד זה בשבת הראשונה שהתחיל לנהוג חומרא זו, הרי זה נחשב כהתנה שאינו מקבל על עצמו חומרא זו לגבי הטלית קטן.

[משנ"ב ס"ק ג]

מִכָּל מְקוֹם כֹּל שֶׁנִּמְצָא בָּהֶם אִיזו חוּטִין בְּשָׂרִים, דְּעָתוֹ עֲלִיָּהֶם וְחֻשְׁבִּי וְלֹא בְּטִילִי⁽³⁾; אִם לֹא שֶׁנִּפְסְקוּ כָּל חוּטֵי הָאֲרֻבֵּעַ צִיצִית וְלֹא נִשְׁאָר בָּהֶם כְּדֵי עֲנִיבָה, דָּאָז בְּטִילִים הֵם לְהַבְגָּד⁽⁴⁾.

3) מדברי הראשונים בדין זה דייק בשו"ת משיב דבר (ח"א סי' ב), שבמקום שאין דעתו להשלים את חוטי הציצית בהכשר, הרי הם בטלים לבגד ואינם נחשבים כמשאוי. ומחמת זה תמה על מה שכתב המשנ"ב לעיל (ס"ק ב) שבגד שאין בו שיעור אסור לילך בו עם ציציות ברשות הרבים, והרי להמבואר בראשונים כיון שאין דעתו לתקנו בטלים החוטים לבגד. והשיב לו בעל המשנ"ב, שדבריו הם לשיטת הפמ"ג (משב"ז ס"ק א) שדייק כן מלשון הרמב"ם (פ"ט מהל' שבת ה"כ) ורש"י (מנחות לו, ב ד"ה דרב הונא.) ובביה"ל לקמן (סי' שא סלי"ח ד"ה ודעתו) הביא דעת כמה

הַלְבוּת צִיצִית סִימָן יוֹג

ביאורים ומוספים

[ביה"ל ד"ה קדם]

וְהַנְּכֹן שְׂבִיזִים עֲבָב שִׁיךְ יִדְקֵק הַטְּלִית בְּעַת הַפְּתִיחַ בְּהַמִּיק שְׁלוֹ, וְאָז לֹא יִצְטָרֵךְ לְדַקֵּק בְּשֶׁמֶת¹⁸.

ובלעדי לא היתה מתקיימת מצות ציצית, הרי זה נחשב קשר גם לענין שבת.

13) ומי שיש לו טלית מיוחדת לשבת (וכמבואר במשנ"ב לקמן סי' רטב ס"ק ה' שטוב לעשות כן), כתב הלקט הקמח החדש (סי' ח ס"ק ג) שיותר נכון לבדוקה במוצאי שבת כשמקפלה כדי להכניסה לתיק.

[משנ"ב ס"ק י']

דְּלֹא פְּלוֹג רַבְּנָן בֵּין טְלִית לְטְלִית¹⁴, וְהֶגְאוֹן ר' עֲקִיבָא אֵיגַר בְּחִדוּשֵׁי מִפְּקָק בְּזָה¹⁵.

19) וכן לגבי מי שפגע בידו בתפילין קודם שלבש טלית, כתב בביה"ל לקמן (סי' כה ס"א ד"ה שלא ינחו) שלפי רוב הפוסקים צריך להניח תפילין תחילה, ואף אם הוא יושב בבית הכנסת ברכיבים ומתבייש שאינו לבוש בטלית אין להקל בזה, כיון שמבואר בפוסקים שהדין שאין מעבירין על המצות הוא דאורייתא, ודבר תורה אינו נדחה מפני כבוד הבריות אם לא בגנאי גדול, ולישב בלא טלית אפילו זמן ארוך טובר הרמ"א שאין זה גנאי גדול, וכל שכן כזוה רק רגעים אחדים עד שילבש הטלית, וראה שם שנשאר בצ"ע.

[משנ"ב שם]

עֲלֵי־פָּן מִהֶנְכוֹן לְעֵשׂוֹת אֶת הָעֵצָה שֶׁקָּתַב בְּסֵפֶר אֲרָצוֹת־הַחַיִּים, שֶׁפָּקְדוֹנָם²⁰, דָּאָז פְּטוֹר מִלְּעֵשׂוֹת בּוֹ צִיצִית²¹.

14) אמנם, להלן (ס"ק טו) כתב שבפשיטת טלית גדול יש גנאי קטן, ואם כן לכאורה היה מקום לומר שאין צריך להסירו אף בלי הטעם של 'לא פלוג רבנן', שהרי איסור דרבנן נדחה אפילו בגנאי קטן, וכתיוריך הראשון שבביי.

15) וטעמו, שכיון שחז"ל לא נמנו וגמרו להתיר לילך עם טלית בכרמלית בלא ציצית, אלא רק אמרו בדרך כלל שכבוד הבריות דוחה לא תעשה דרבנן, אם כן בטליתות שלנו שאין גנאי בהסרתן, אין היתר ללבשן, ולא שייך לומר בציור כזה 'לא פלוג רבנן'.

[משנ"ב ס"ק יב]

וּמִתְבַּיֵּשׁ לְיֵשֵׁב בְּרִבִּים בְּלִי טְלִית¹⁶ וכו', אָבָל אִם אֵין מִתְבַּיֵּשׁ, אֵין קָאן הֶהָתֵר דְּכַבּוּד הַבְּרִיּוֹת¹⁷.

20) וביאר שם, שעיצה זו שייכת דוקא בימות החול, שהרי בשבת אסור להפקיר, וכן כתב בהגהות רעק"א כאן [ודלא כהמבואר במג"א (ס"ק ח) שמוותר].

21) ובכל האופנים שיש בהם משום כבוד הבריות, כתב הפמ"ג (א"א ס"ק ח) שאין אומרים שיפקירונו כדי שלא יעבור על מצות עשה של ציצית, משום שחז"ל לא חיבבוהו להפקיר ולהפסיד ממונו, ודוקא כאן שיש מחלוקת נכון שיפקירונו לצאת מידי המחלוקת.

16) ומטעם זה התיר לקמן (סי' סו ס"ק טז) למי שבאה לידי טלית בין הפרקים של קריאת שמע, שרשאי ללבושה ולברך עליה אף לדעת הרמ"א.

17) ולגבי איסור מוקצה בטלית זו שנפסקה אחת מציעותיה ואסור לו ללבושה, כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ג סי' לא) שודאי שאין בזה איסור, שהרי גם בלא ציצית ראויה היא ללבישה לאחר אם ישאילנה לו, וגם לו עצמו יש אופנים שאין בהם חיוב ציצית ומותר ללבושה, ולכן אינה אסורה בטלול.

[משנ"ב ס"ק טז]

דְּבִטְלִית־קָטָן אִם נִדְעָ לּוֹ שֶׁהָצִיצִית פְּסוּלִין, דִּינָשׁ לּוֹ גְּנָאי גְּדוֹל לְפָשְׁטוֹ מִתַּחַת בְּגָדָיו בֵּין כְּבִית־הַקְּנֶסֶת וּבֵין כְּרִבִּים, אֵין צְרִיךְ לְפָשְׁטוֹ²².

[משנ"ב ס"ק טז]

לְפִי שֶׁשָּׂקַת לִיתָא נָק אֶסוֹר דְּרַבְּנָן בְּנִלְ"ל¹⁸ וכו', דְּלִישַׁב בְּלִי טְלִית סְבִירָא לֵה לְרַמְ"א דְּהוּא נָק בְּכָלֵל גְּנָאי קָטָן¹⁹.

22) בביאור הדבר שנחשב גנאי גדול, כתב המחצה"ש (ד"ה והפשיטה) שכדי לפשוט את הטלית קטן יצטרך קודם לכן לפשוט את כל בגדיו, וישאר ערום.

[ביה"ל ד"ה חוקא]

וְנִרְאֵה, אִם הֵם פְּסוּלִים נָק מִשְׁעֵם סֶפֶק, כְּגוֹן שֶׁלֹּא חָסַר לּוֹ מִכָּל הַשְּׂמוּנָה חִיטִּין נָק שְׁנַיִם וְקֵהָא גְּנָא²³.

18) מבואר מדבריו שבשבת אינו מצווה על עשיית ציצית כיון שאסור לו לקושרה, והפמ"ג (סי' שיו א"א ס"ק ו-ו-ב) הקשה מדוע לא יהיה מותר לו לקושרה על מנת להתירה במוצאי שבת, שהרי קשר על מנת להתירו אינו אסור אלא מדרבנן, ובמקום מצוה לא גזרו, ותיירך, שכל קשר שהדרך היא לפעמים לבטלו שם, אסור לקושרו מן התורה. והביה"ל (שם סי' ד"ה הקושר) תירך, שקשר שדרך העולם לעשותו לקביעות, אין הולכים בו אחר דעת הקושר, ואסור מן התורה. והגרש"ז אויערברך (שו"ת מנחת שלמה מהדו"ת סי' א ד"ה ולכן נראה לומר) תירך, שההיתר לקושר קשר שאינו של קיימא הוא רק משום שלא נחשב שחידש דבר בקשירתו, שהרי עומד להתירו, אבל אם מחמת הקשר התחדש הכשר בציצית

23) בביאור דבריו כתב בספר שונה הלכות (ס"ד), שכיון שנפסקו שני חוטים בלבד, יש להסתפק אם שני ראשים של חוט אחד הם, או שמה שני חוטים שונים, וכמו שכתב המשנ"ב לעיל (סי' יב ס"ק ג), ובצירוף השיטה הסוברת שאין צריך אלא את החוטים שבשביל הלבן, יש ספק ספיקא, ויש להתיר את הדבר במקום כבוד הבריות.

הלכות ציצית סימן יג

שְׂגִיגֵי לְבֵיתוֹ, דְּגֻדוֹל (1) כְּבוֹד הַקְּרִיּוֹת: הגה ואפלו טלית קטן (1) (יא) שמתחת בגדיו אין צריך לפשט, והוא הדין אם נפסק אָחַד (יב) מן (ט) [ט] הציציות ומתפיש לישב בלא טלית, (יג) דיוכל ללבוש בלא ברכה (יד) מכח כבוד הקריות (כ"י בשם החשובה). (ט) [ט] (טו) *וְנוֹקָא בְּשֵׁבֶת דְּאָסוּר לְעִשׂוֹת צִיצִיּוֹת, *אָבָל בְּחַל כְּהָאֵי גֻּנָא (טז) אָסוּר (מרדכי ה"ק דף צא ע"ב):

שְׂעִיר תְּשׁוּבָה

כבוד הקריות, והיה בכלאים נמי מחיב להגיד לו ואין נדחה מפני כ"ה, ע"ש: [ט] הציציות. עב"ט. ועין בא"ר ובקבר"י יוסף שקב"ב ג"כ דמהר"מ לא משמע שכנ"ה. והעקר לענין דמ"ש בסוף שהכל תלוי באיש, אם הוא מתפיש א"צ להסירו, כיון דחזונו שפטר ללבוש אפלו לבתולה משום זה, ומה שמתחלק מתחלה לפי שקבר ראווה כשהוא לבוש, אין זה מנחה, כיון שמ"מ בושה היא לו, וגם ד"ר אדרבה קמא יאמרו דמסקמא מתמת אינה סכה או ענין של גנאי שאנו לו פשט אותו או אחרי פשטונו מנו; וגם אדרבה איכא טובא נכנסין שלא ידעו שהיה לבוש תחלה, הלכך גם כן שיהי' כבוד הקריות: [ט] וְנוֹקָא. עב"ט. ועין ברי"א פ"ק דמ"ש לעיל והואהו כחברו דמשמע שאין תקנה לתן במתנה, ז"ל דאין זה תקנה גמורה כיון שגוראת בשליו, לכן מוטב שיקראנו לביתו, וע"ש. ועין בפנים מאירות ח"ב ס"ס צו על קש"א זו ומ"ש על דברי פעל הלכה ברוחה, ומ"ש המג"א שאין לתן מתנה בשבת כו', עין בשערי הפלך הלכות יו"ט ט"ב:

בְּאֵר הַיֵּטֵב

בו. ולענין ברכה מחמירין טפי לעיל סימן ח, ע"מ א"ע, וע"ל ס"י ח ס"ק ט מש"ש: (1) **כְּבוֹד הַקְּרִיּוֹת.** שדושה אסור דרבנן, וכרמלית נמי דרבנן. ובזמן הזה אין לנו ר"ה, כמבאר בס"י שג. עין שכנ"ה: (1) **שְׂתַחַת בְּגָדָיו.** דלא מנכרא מלתא אם הולך בלא טלית קטן, מ"מ הפשיטה גנאי היא לו: (ט) **הַצִּיצִיּוֹת.** בשיורי כנ"ה העלה, וְנוֹקָא שְׂבָבָא לְבַחֲכֵי וְקָדָם לְבִישׁוֹ מִצַּא הַטְּלִית פְּסוּל דְּאָז מִפְּרַל לְלָבֹשׁ בְּלֹא בְרָכָה, דָּאֵם לֹא יִהְיֶה מַעֲטָף בְּטִלְיַת פְּאֲחָרִים בּוֹשֶׁה הָיָא לוֹ שִׂיאֵמוֹר שְׂאִין לוֹ טְלִית מְצִיצַת כְּהַלְכָתָה וְאִינוּ יִחְזִיר בְּמִצְוֹת, אָבָל אִם בְּשַׁעַת לְבִישׁוֹ הָיָה קָשֶׁר וְהַעֲטָף בּוֹ וְאֲחִי"כ נִפְסַק אָחַד מִן הַצִּיצִיּוֹת, יוֹכֵל לְהַסִּירוֹ מְעַלְיוֹ, דָּאִין כָּאֵן מִשׁוּם כְּבוֹד הַקְּרִיּוֹת, שְׂבָבָר רַאז הָשִׁיבָה לוֹ טְלִית מְצִיצַת כְּהַלְכָתָה, ע"ש. וְהַעֲמִית חוֹלֵק עָלָיו וְחָבֵב דְּמַדְבְּרֵי הַרְמ"א מִשְׁמַע דְּאִפְלוּ לְבָשׁוּ מִקָּדָם לְכֵן וְאֲחִרָא נִפְסָקוּ, ע"ש. וְהִדְרֵאֲהֵרֵן הַדְּיוּקָא דְּבָרֵי הַכְּנַה"ג וְחָבֵב דְּמִשְׁמַעוֹת דְּבָרֵי הַרְמ"א מִשְׁמַע כְּדָבָרָיו, שְׂבָבֵת שְׂיִוְכַל לְלָבֹשׁ לְלָבֹשׁ בְּלֹא בְרָכָה, וְאֵם אִינוּ מִתְּבַשֵּׁי אִין כָּאֵן מִשׁוּם כְּבוֹד הַקְּרִיּוֹת, ע"ש. וְעִינָן בְּנִיחָא וּבְמִיא ס"ק ז מ"ש בשם הכ"י: (ט) **וְנוֹקָא בְּשֵׁבֶת.** המ"א העלה דאם נפסק ציצית ברה"ב בטלית קטן א"צ לפשטו אפי' בחל, דהפשיטה הרי גנאי גדול. והא דנקט בשבת, לרבותא, דאף על גב דיש בו ג"כ אסור שבת אפ"ה א"צ להסירו; ובשבת א"צ למהר לצאת מבחכ"ג, אָבָל בְּחַל צָרִיךְ לְמַהֵר לִילֵךְ לְבֵיתוֹ לְפָשְׁטוֹ. והואהו בחברו שנפסקו הציציות, לא יאמר לו עד שישכח לביתו, והנין שיקראנו לכו"ל ויש יאמר לו שישפשוטנו; ואם ידע מאתמול שהוא פסול, אסור ללבוש בשבת, דה"ל לתקוני מאתמול. וי"ל דבחל אם אין ציצית נמצאים בעיר דינו כמו בשבת, מ"א. וא"ל למה שרצו ללבוש בשבת מפני כבוד הקריות, הלא יש תקנה שיהגו לאחר במתנה ויחזרו וישאלו לו, וזו הוא פטור מציצית? וזו דאסור לתן מתנה בשבת אלא לצורך שבת, ע"מ א:

בְּאֵר הַלְּקָה

ללבוש בשבת בבית הנקנסת, כפסק הרמ"א בסעיף ג. אף זה לא יתירן אלא למגן אברהם דטעם בדיקה הוא שלא ילך בכבוד בלא ציצית, אָבָל לְפִי מַה שְׂבָבֵת הַטְּ"ו דטעם הבדיקה הוא משום חקר "לא תשא" בברכה לבטלה, אם כן ידליק, ואם ימצא שהם פסולים ילבוש ולא יברך; ואפלו להמגן אברהם שיהי' הטעם דנוקא בבית הנקנסת, אָבָל אם לובש הטלית בביתו, כגון במקום שאין תקון ערוב בעיר והמנהג שלובש הטלית בביתו, ויש בודאי צריך בדיקה משני טעמים: א' שלא ילך בכבוד בלי ציצית, ועוד, שהוא רוצה לילך בו לכרמלית או לרשות הרבים, והנכון שבוים ערב ש"ק ידליק הטלית בעת התחנה בהתיק שלו, ואז לא יצטרך לברך בשבת¹⁴, כמו שפסק המגן אברהם לעיל בסימן ח ע"ש: * **וְנוֹקָא בְּשֵׁבֶת וְכוּ'.** עין במשנה ברורה מה שכתבנו בשם החי"א דם והפרי מגדים וענין אם נפסק אחת מציציותיו בבית הנקנסת בחל דצריך לפשטו תכף. ועין בפרי מגדים בפתיחתו שכתב שם אם נפסק לו רק שני חוטין ושני חוטין נשארו שלמים אם צריך לפשטו תכף, דשמוא מפני כבוד הקריות שמכין אהשיטה שסובר דלא בעינן רק החוטין שבשכיל הלכך ע"ש. ונראה, אם הם פסולים רק מטעם ספק, כגון שלא חסר לו מכל השמונה חוטין רק שנים וקצתא גונא¹⁵, וכי"ל בסימן יב, בודאי יש להקל דאין צריך לפשטו בבית הנקנסת אפלו בחל: * **אָבָל בְּחַל אָסוּר.** כתב בסדור דרך החיים בשם הפרי מגדים דבחל אם נפסק הענין מן הטלית בבית הנקנסת ונשאר הגדיל אין צריך למהר לילך לביתו, כי יש לספק על ר"י שפכשיר בנשאר כדי צניקה אף מן הגדיל, ותקף כשיכבד לביתו פשט מעליו ויטיל בו ציצית, ובאמת יפלא הדבר זה, דהלא הוא ספקא דאורייתא, דשמוא הלכה כרש"י? ועינתי בפרי מגדים שם שבאר דבריו, ונוקא היכא דאין נמצאים לו ציצית כלל דישם הוא רק אסור

מְשַׁנֵּה בְּרוּחָה

אותו כל היום אלא בעת התפלה לשם מצוה, וליכא בזוי בהקטרותו, גם כן אין צריך להסירו, דלא פלוג רבנן בין טלית לטלית¹⁴. והגאון ר' עקיבא איגר בחידושיו מפקפק בזה¹⁵: (יא) **שְׂתַחַת בְּגָדָיו.** דלא מנכרא מלתא אחר"כ אם הוא הולך בלי טלית קטן, מקל מקום הפשיטה הוא גנאי ביותר: (יב) **מִן הַצִּיצִיּוֹת.** פרוש, בין שָׂבָא לְבֵית־הַנְּקֻסָת וְרוּצָה לְלָבֹשׁ טְלִיתוֹ, וְקָדָם לְבִישׁוֹ מִצַּא הַצִּיצִיּוֹת פְּסוּלִים וּמִתְּבַשֵּׁי לִישָׁב בְּרַבִּים בְּלִי טְלִית¹⁶, דמתר ללבוש בלי ברכה, ובין אם רוצה באמצע לבישתו שנפסקו לו הציציות, גם כן אין צריך להסירו [ברכ"י וארה"ח ושאר אחרונים]. ועין באחרונים שהסכימו דהכל תלוי ברצון האיש הלוכש: אם הוא מתפיש, יוכל ללבוש בלי ברכה, אָבָל אם אין מתפיש, אין כאן התמור דכבוד הקריות¹⁷: (יג) **דְּיוֹכַל לְלָבֹשׁוֹ.** וְנוֹקָא אִם נוֹדַע לוֹ הַיּוֹם, (יד) **אָבָל אִם יָדַע מַעְרָב שֶׁבֶת שֶׁהַצִּיצִיּוֹת פְּסוּלִין,** אָסוּר לְלָבֹשׁוֹ בְּשֵׁבֶת, דהני לה לתקוני מאתמול; אף אם שבת, יש להקל [חידושי רע"א]: (יד) **מִכַּח כְּבוֹד הַקְּרִיּוֹת.** וְנוֹקָא אִם אִין כּוֹל לְהַשִּׁיג בְּבֵית־הַנְּקֻסָת טְלִית שְׂאוּלָה: (טו) **וְנוֹקָא בְּשֵׁבֶת.** פרוש, לפי שבשבת יתא רק אסור דרבנן כנ"ה¹⁸, אָבָל בְּחַל שְׂהוּא עוֹבֵר עַל אָסוּר תּוֹרָה בְּכָל שְׁעָה דְקוּם וְעָשָׂה בּוֹ צִיצִיּוֹת, (יט) וְאָסוּר תּוֹרָה, אִפְלוּ רַק אָסוּר דְשָׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה כִּזְוָה שְׂהוּא מוֹנֵעַ אֶת עֲצוּמוֹ מִמְצוּוָה, אִין נִדְחָה מִפְּנֵי כְּבוֹד הַקְּרִיּוֹת, אִם לֹא בְּגֻנָא גְדוֹל, וְלָכֵן אָסוּר לְלָבֹשׁ הַטְּלִית־גְּדוֹל כְּשִׂרְוָא שְׂאִין בּוֹ צִיצִיּוֹת, דְּלִישָׁב בְּלִי טְלִית סְבִיבָא לֵה לְרַמְיָא דְּהוּא רַק בְּכָלֵל גֻּנָא קַטְנוּ¹⁹. וְכֵן אִם נוֹדַע לוֹ בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים כְּשִׂהוּא הוֹלֵךְ בְּטִלְיַת־גְּדוֹל שֶׁנִּפְסַק לוֹ אַחַת מִצִּיצוֹתָיו, צָרִיךְ גַּם־כֵּן לְפָשְׁטוֹ תְּכַף, (טז) דְּבּוֹמַנְגוֹ שְׂפִישִׁיט הַטְּלִית־גְּדוֹל בְּשׁוֹק הוּא גַּם־כֵּן רַק גֻּנָא קַטְנוּ. אָמַנְם אִם בְּבֵית־הַנְּקֻסָת נוֹדַע לוֹ אַחַר שְׂהוּא קָבַר לְבוּשׁ בְּהַטְּלִית שְׂאֵחַת מִצִּיצוֹתָיו פְּסוּלִים, (כ) הַרְבֵּה מִן הַאֲחֻרָיִם מְקַלֵּין דְּאִין צָרִיךְ לְפָשְׁטוֹ תְּכַף, דְּסְבִיבָא לְהוֹ דְּכִינָן שְׂהוּא בְּרַבִּים בְּבֵית־הַנְּקֻסָת הַפְּשִׁיטָה הוּא גֻּנָא בִּיתָר, רַק לְמַהֵר לִילֵךְ לְבֵיתוֹ אוֹ לְבֵית שְׁלִפְנֵי בֵית־הַנְּקֻסָת וְנִפְשִׁיטוֹ שָׁם. וְהַחֲזִי"א דָּם מִחְמִיר כִּזְוָה וְסְבִיבָא לֵה דְּהַפְּשִׁיט טְלִית־גְּדוֹל הוּא רַק גֻּנָא קַטְנוּ, דְּבָלָא הַכִּי דָּרָךְ בְּנִיחָא דָּם לְפָשְׁטוֹ תְּמִיד הַטְּלִית בְּבֵית־הַנְּקֻסָת. אַחֲרִי"כ מְצַאֲתִי הַפְּרִי־מְגִידִים בְּפִתְחֵיהֶם הַלְּכוֹת צִיצִיּוֹת שְׂשׁוֹבֵר גַּם־כֵּן בְּהַחֲזִי"א דָּם. עַל־כֵּן מִהֲכֹחַ לְעִשׂוֹת אֶת הַעֲשֶׂה שְׂבָבֵת בְּסַפֵּר אֲרָצוֹת־הַחַיִּים, שְׂפִינְקִינְוִי²⁰, דְּאָז פְּטוּר מִלְּעִשׂוֹת בּוֹ צִיצִיּוֹת²¹, וְכַשְׂגִּיעַ לְבֵיתוֹ יִחְזוֹ לְזִכּוֹת בּוֹ: (טז) **אָסוּר.** עִינָן בְּמַגְן־אֲבָרְהָם שְׂמַסִּיק דְּמַה שְׂמַחְמִיר הַרְמ"א בְּחַל לֹא קָאֵי עַל מַה שְׂבָבֵת בְּתַחֲלָה "וְאִפְלוּ בְּטִלְיַת־קַטְנוּ", דְּבְטִלְיַת־קַטְנוּ אִם נוֹדַע לוֹ שֶׁהַצִּיצִיּוֹת פְּסוּלִין, דְּיֵשׁ לוֹ גֻּנָא גְדוֹל לְפָשְׁטוֹ מִתַּחַת בְּגָדָיו בֵּין בְּבֵית־הַנְּקֻסָת וּבֵין בְּרַבִּים, אִין צָרִיךְ לְפָשְׁטוֹ²².

שְׂעֵר הַצִּיצוֹן

(1) מגן אברהם: (1) מסקנת המגן אברהם: (1) פרי מגדים: (2) דרך החיים וארצות החיים:

מילואים הלכות ציצית סימן ט

המשך מעמוד קודם

ובטלית של צמר העשויה מכמה חלקים התפורים יחד בחוטי קנבוס (שהוא מין צמח). באופן שאם ינטלו החוטים לא ישאר בכל חלק לעצמו שיעור בגד החייב בציצית, הסתפק הגרש"ז אויערבך (ש"ת מנחת שלמה ח"ב סי' מז אות א) אם חייבת בציצית מדאורייתא או מדרבנן, משום שבכל התורה אנו הולכים אחר המעמיד, וכיון שאם ינטלו חוטי הקנבוס לא ישאר בו שיעור בגד, יתכן שכל חיובו הוא כדין הקנבוס שחייב רק מדרבנן [לשיטת השו"ע].

בציצית משום שרובו בגד. וכן כתב החו"א (או"ח סי' ג ס"ק לג) שבגד שאין בו שיעור בלי העור המצורף אליו, מי"מ חייב בציצית משום שהעור נטפל לבגד ונחשב כבגד.

10 ולגבי טלית העשויה מבגד ועור, מבואר במשנ"ב לקמן (סי' י ס"ק י-יא) שפסק בדעת המג"א שהולכים אחר עיקר הבגד, שכן כתב לגבי בגד שרובו עשוי מעור אלא שבחלק העשוי מבגד יש שיעור המחייב בציצית, שכיון שעיקר הבגד עשוי מעור הריהו פטור אפילו מדרבנן.

הלכות ציצית סימן יג

המשך מעמוד 48

לצאת בטלית מצויצת, שמהם הם אשה ואינם חייבים בציצית וממילא החוטים נחשבים להם למשוי.

[משנ"ב ס"ק ז]

תו אין רגיל לפסק בַּזְמַן מוּעֵט פְּנֵה אֶפְלוּ הַסִּירוֹ בִּיְנִיחִים [מ"א] 10. ומוכח מִזֶּה דְּבִשְׁבֶּת גַּם-כֵּן צָרִיךְ לְבַדֵּק הַצִּיצִית 11.

10 והחידוש בכך שאין לחוש שיחתכו הציציות גם בשעה שהסיר מעליו את הטלית ולא רק בעודה מונחת עליו, ביאר בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ד סי' כא אות ו) שאולי כוונתו שכשהסיר הטלית היה מקום לחוש יותר שמה נגעו התינוקות בציציות וחתכו החוטים.

11 ובטעם הדבר שצריך בדיקה קודם שיצא, אף על פי שלעיל (סי' ח ס"ק כב) כתב שאין צריך לבדוק אלא משום חומר הלאו ד'לא תשא', ביאר בשו"ת אגרות משה (שם), שאולי הוא משום דעת האחרונים שהביא המשנ"ב (שם) שאין סומכים על החזקה במקום שיכולים לבררו, וגם שחזקה גרועה היא שעשויים החוטים להיפסק, ולפיכך צריך לבדקה.

[משנ"ב ס"ק ט]

שְׁאִין כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת דוֹחֵ אֶסוּר דְּאוֹרֵיטָא פְּנֵה בְּכָל גְּוִיָּה 12.

12 כוונתו, לאיסור דאורייתא שהוא בקום ועשה, כגון נשיאת משא ברשות הרבים, שאינו נדחה מפני כבוד הבריות אפילו בגנאי גדול, וכמו שכתב בשעה"צ (ס"ק יא).

משיב דבר ח"א סי' ב]. וראה לעיל (סי' י ס"ק כז) מה שכתבנו בענין זה.

אמנם, אם דעתו לתקן את הבגד באופן שיהיה חייב בציצית בודאי, דעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ שם) שיתכן שאף לדעת החו"א אסור לצאת בו.

[משנ"ב ס"ק י]

מִיְהוּ אִם מִתְּפֶסֶה רַב גּוֹפוֹ סָגִי 8. וְעֵינֵי לְקַמֵּן בְּסִימָן שֶׁאֵינִי לְמֵה שְׁנִקְחָב בְּפָה 9.

8 אמנם לקמן (סי' שא ס"ק קיב) כתב, שאם משולשלת הטלית ברחבה למטה מכתפו, מותר לצאת בה לרשות הרבים אפילו אם אין מתכסה בה רוב גופו, ויש מחמירים שצריך שיהיה מתכסה בה דוקא רוב גופו. 9 שם (בביה"ל ד"ה בטלית) כתב בשם המג"א, שבמדינות שנהגים לצאת בטליתות של מצוה סביב צוארם, מותר לצאת בהן באופן זה לרשות הרבים. וביאר שם, שאף על גב שבאופן זה אין יוצאים ידי חובת מצות ציצית, מי"מ כיון שהציצית הוא נוי לבגד, הרי היא כציצית בלילה שמותר לצאת בה בשבת לרשות הרבים.

ולענין יציאת אשה בטלית של מצוה, הביא לקמן (שם ס"ק קנח) בשם המג"א שכיון שאין היא רגילה ללכת בטלית כזו, נחשבת לה הטלית כמשוי וחייבת חטאת, והביא שיש חולקים על כך.

ולגבי טומטום ואנדרוגינוס, כתב הפמ"ג (שם א"א ס"ק נד) שאסור להם

הלכות ציצית סימן יז

המשך מעמוד 58

13 ובשעת הדחק גדול שצריך לילך לדרכו קודם הזמן שיכיר בין תכלת ללבן ומתפלל מוקדם, וגם אחרי שסיים תפילתו עדיין לא הגיע הזמן שיכיר בין תכלת ללבן, כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ד סי' ו) שאין עליו כל כך חיוב לחכות עד שיגיע הזמן, ויסמוך על כך שלובש טלית קטן ויברך עליה אחר כך כשיגיע הזמן בכל מקום שימצא.

[משנ"ב ס"ק יא]

רוֹצֵה לזַמֵּר בְּצִיצִיתוֹ 14.

14 נראה שבא לבאר שמשמוש הוא בציציות ולא בטלית, להוציא מפשטות לשון התשב"ץ (הקטן סי' קלב) שכתב בטליתו. ובטעם משמוש זה, כתב לעיל (סי' ח ס"ק כג) שבזה יחשב קצת כאילו לובשו עכשיו.

שעה לאחר עלות השחר. והכפ"ח החיים (ס"ק יח) כתב שנהגו בירושלים שהוא שעה קודם הנץ החמה. ובספר נברשת (שפיצר ח"א סי' נח ס"א) כתב שהוא 52 דקות קודם הנץ החמה. והעלת תמיד (פי"ב) הוסיף שיש אומרים שהוא 40 דקות קודם הנץ החמה. ובשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ד סי' ו) כתב שבדק שהוא בין 35 ל-40 דקות קודם נץ החמה. והגר"י קמנצקי (אמת ליעקב או"ח עמ' כז) כתב שאינו פחות מ-36 דקות קודם הנץ. ודעת הגרש"ז אויערבך (משנ"ב ביצחק יקרא ס"ק ט) שהוא פחות מחמישים דקות לפני הנץ החמה. ודעת הגר"ש אלישיב (ישא יוסף או"ח סי' ד) שלא כדאי להתעטף אלא תוך שלושים דקות קודם הנץ החמה.

[משנ"ב ס"ק י]

וְעַל-כֵּל-פְּנִים לְכַתְּחָה בְּדַאי נְכוֹן מְאֹד לְהַמְתִּין מְלַכְרֵךְ עַד שְׂפִיכִי בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן 13.